

УДК 376.545

DOI 10.18372/2786-5487.1.15867

Приходько Оксана Юрїївна

кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний авіаційний університет,
м. Київ, Україна

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА УЧНЯ-ЧЛЕНА МАН В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

***Анотація.** У статті висвітлено оновлені механізми проведення конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН секції «Українська література» в дистанційному форматі, зумовлені карантинними обмеженнями. Описано онлайн-методику роботи членів журі на етапах заочного оцінювання електронних варіантів робіт, постерного захисту та онлайн-конференції. Проаналізовано переваги та недоліки проведення конкурсу в умовах цифровізації освітнього простору.*

***Ключові слова:** науково-дослідницька робота, Мала академія наук України, дистанційна форма, цифровізація освітнього простору, секція «Українська література».*

***Annotation.** In the paper, the new mechanisms for the academic competition of the Youth Academy of Sciences of Ukraine in “Ukrainian Literature” nomination, provided in a remote zoomed format, determined by the quarantine lockdown, have been outlined. The online methodology for the jury on various stages of an assessment of electronic researches, poster presentations, and the online conferences has been described. The positive and negative points of the competition in the time of digitalization of the educational sphere have been discussed.*

***Key words:** the scientific research, Youth Academy of Sciences of Ukraine, distance form, digitalization of the educational sphere, “Ukrainian Literature” nomination.*

Питання інтелектуального генофонду нації було актуальним в усі часи, а зараз в Україні постало з особливою гостротою. Поповнити лави першокурсників обдарованою учнівською молоддю є першорядною метою кожного вітчизняного університету. Мала академія наук України (МАН) – структура в середовищі неформальної освіти, діяльність якої спрямована саме на роботу з обдарованою учнівською молоддю та формування інтелектуальної еліти нації. МАН є освітньою системою, «яка забезпечує організацію і координацію науково-дослідницької діяльності учнів, створює умови для їх інтелектуального, духовного, творчого розвитку та професійного самовизначення, сприяє нарощуванню наукового потенціалу країни» [1], – зазначено на офіційному сайті МАН.

У 2021 році в умовах карантинних обмежень конкурс-захист науково-дослідницьких робіт набув оновленого формату і проходив у дистанційній формі. Метою нашої статті є проаналізувати оновлені механізми проведення конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН (на прикладі секції «Українська література») в дистанційному форматі, розглянути переваги та недоліки проведення конкурсу в умовах цифровізації освітнього простору.

Нормативною базою для проведення конкурсу-захисту в онлайн-форматі стали документи Міністерства освіти і науки України: Лист МОН від 29.03.2021 № 1/9-171 «Про проведення III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2021 році», Лист МОН України від 15.03.2021 № 4/378-21 «Про приймання дослідницьких робіт та документації для участі в III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України», Лист МОН від 15.02.2021 № 1/9-68 «Про методичні рекомендації щодо особливостей організації та проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у 2021 році», а Наказ МОН України від 08.02.2021

№ 146 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у 2021 році». Зазначені документи визначають та регулюють процедуру проведення конкурсу на всіх етапах.

У Методичних рекомендаціях МОН щодо особливостей організації та проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2021 році зазначено: «У зв'язку зі встановленням карантину і запровадженням посиленних протиепідемічних заходів із метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-Co V-2, Конкурс у 2021 році проводиться в заочній (дистанційній) формі» [2].

Цифровізація освітнього простору уможливила повноцінне і якісне проведення конкурсу, оптимізувавши його та на окремих етапах зробивши більш прозорим та об'єктивним. Під цифровим освітнім середовищем розуміємо систему цифрових навчальних засобів, що використовуються для е-навчання на цифрових пристроях.

Дистанційне проведення конкурсу-захисту на всіх його етапах стало можливим завдяки мобільним та іншим видам електронного навчання на цифрових пристроях, що формує нове покоління навчальних засобів – цифрові освітні ресурси (ЦОР) (Digital Learning Resources, DLR). Наразі перевага надається відкритим освітнім ресурсам, які можуть працювати на будь-якому цифровому пристрої, тобто відкритим цифровим освітнім ресурсам (Open Digital Learning Resources) [3].

Зміни у Правилах проведення III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2021 році відображені на рисунку 1.

Рис. 1. Програма III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН у 2021 році

Як бачимо, традиційний офлайн-формат та оновлений дистанційний онлайн-формат кардинально відрізняються. Такий вид змагань, як контрольні випробування, був замінений на постерний захист наукових проєктів, а очна конференція-захист – на наукову відеоконференцію із підключенням до освітньої платформи Zoom. Заочне оцінювання паперових варіантів науково-дослідницьких робіт членами журі перейшло в електронний формат.

Рівненська мала академія наук учнівської молоді, одне із перших територіальних відділень, створених в Україні, послуговуючись Методичними рекомендаціями МОН до проведення конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт у 2021 році та іншими нормативними документами, на II етапі розробила свою систему роботи в дистанційному форматі, адаптовану під офіційні вимоги. Зокрема, було використано такі цифрові технології та електронні ресурси: телеграм-групи (для спілкування з пошуковцями), додатки та інструменти хмарного програмного забезпечення Google Workspace (безпосередньо для роботи журі та проведення постерних захистів та наукової конференції).

Додатки та інструменти Google Workspace для забезпечення дистанційної форми проведення Конкурсу:

- Google Акаунти (для роботи журі)
- Google Диск (роботи та постери в pdf-форматі)
- Google Таблиці (протоколи заочного оцінювання робіт, постерного захисту, наукової конференції)
- Google Meet (наукова відеоконференція)

Уперше саме для дистанційного формату проведення конкурсу-захисту було запроваджено постерний захист проекту.

Постер – (англ. poster — «афіша, оголошення, плакат») вертикально розміщений плакат, збережений у форматі PDF (обсягом пам'яті не більше 3 мб), що містить інформацію про автора дослідження та короткий зміст проекту: мету, завдання, матеріали та методи виконання, об'єкт, предмет, результати й висновки.

Постерний захист проекту відбувався на платформі Google Meet. Він передбачав безпосереднє спілкування юного пошуковця з членами журі у форматі запитань-відповідей, під час якого визначався рівень володіння темою наукового дослідження, ступінь самостійності його виконання. Зразок постера Святослава Кирильчука, учня 10-В класу Рівненського НВК № 12, переможця II і III етапів конкурсу-захисту в секції «Українська література», представлено на рисунках 2 і 3.

Рівненська Мала академія наук учнівської молоді

«ЖАНР ТЕХНОТРИЛЕРУ В РОМАНІСТИЦІ МАКСА КІДРУКА»

Роботу виконав: Святослав Кирильчук, учень 10-В класу Рівненського НВК № 12.
Науковий керівник: Людмила Михайлівна Венцурик, учителька української мови і літератури Рівненського НВК № 12

Мета роботи полягає в дослідженні художніх та жанрових особливостей технотрилерів Макса Кідрука.

Предметом дослідження є художня своєрідність технотрилерів Макса Кідрука у світлі естетики сучасного українського популярного письменства.

Об'єкт роботи – романи Макса Кідрука «Бот», «Бот. Гуякільський парадокс», «Твердиня».

Завдання:

- простежити специфіку літературно-критичної рецепції творчості Макса Кідрука;
- окреслити теоретичну природу жанру технотрилеру;
- з'ясувати жанрову та тематичну своєрідність технотрилерів Макса Кідрука;
- розкрити моделі конструювання сюжетів та психологічної атмосфери у романах письменника.

Актуальність дослідження стилевих особливостей прози Макса Кідрука обумовлена необхідністю ґрунтовного аналізу його доробку в контексті естетичних пошуків сучасного письменства.

Рис. 2. Постер за темою «Жанр технотрилеру в романістиці Макса Кідрука»

Історія жанру

1. Трилер виникає під впливом кінематографії. За своєю природою – це еkleктична форма, що поєднує в елементи з інших жанрів (детектив, містика, пригодницький роман).
2. У трилері автори прагнуть вибудувати драматичну емоційну атмосферу, тримаючи в напрузі читачів впродовж усього тексту. Його назва пов'язана із англійським словом «thrill», тобто «тремтіння» та «жах».
3. Виникнення технотрилеру як підвиду трилеру пов'язують із творчістю американського письменника Майкла Крайтона («Рій», Парк Юрського періоду», «Стріла часу»).

Літературно-критична рецепція прози Макса Кідрука

- **Кокотюха:** Кідрук є потужним представником вітчизняної жанрової пригодницької прози
- **Філаненко:** Кідруку вдалося створити новий тип героя в українській прозі, який освічений і відкритий для пізнання світу
- **Бондаренко:** для авторського стилю Кідрука характерне використання наукових знань та термінів

Особливості технотрилерів Макса Кідрука («Бот», «Твердиня»)

1. Виразна пригодницько-перипетійна фабула романів, яка насичена гостросюжетними (адреналіновими) епізодами.
2. Письменник докладно розглядає в тексті різні наукові теорії і технології, що відіграють важливу роль у розкритті ідейного задуму романів.
3. Вибудовано емоційно насичену атмосферу текстів, яка пробуджує в читачів почуття тривоги та небезпеки. Автор часто досягає такого ефекту за допомогою моторошних сцен або зображення нервового стану героїв.
4. Макс Кідрук привносить у романи й описи топографії різних країн, їх історії та побутової культури.
5. Роман «Твердиня» відображає багато автобіографічних моментів, але головне, що Рівне частково стає простором розгортання подій у творі.

Технотрилер

- динамічна пригодницька фабула;
- опис драматичних подій, що створюють у романі емоційну напругу;
- розкриття винаходів найближчого майбутнього, над якими людина втратила контроль, що загрожує техногенною катастрофою.

Рис. 3. Постер за темою «Жанр технотрилеру в романістиці Макса Кідрука»

Наукова відеоконференція також відбувалася на платформі Google Meet, що дало можливість конкурсантам представити свої наукові здобутки з будь-якого місця, а також за допомогою чату одержати запитання від членів журі та інших учасників конкурсу.

Роботу журі оптимізували та полегшували електронні протоколи заочного оцінювання робіт, постерного захисту проєкту та наукової конференції в додатку Google Таблиці, завантажені на Google Диск (рис. 4).

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	клас	Заклад освіти	Аргументованість вибору теми дослідження, наукове/прикладне значення роботи	Системність і повнота розкриття теми	Вміння чітко та ясно викладати свої думки, критично осмислювати використані джерела	Рівень виконання завдань, їх відповідність меті дослідження	Відповідність вимогам оформлення дослідницьких робіт	Сума балів
1	Волошина Анна Олександрівна	I	Рівненський економіко-технологічний фаховий коледж НУВГП	2,70	3,60	4,50	3,60	3,20	17,60
2	Кирильчук Святослав	10	Рівненський навчально-виховний	3,00	4,00	4,50	4,00	3,60	19,10

Рис. 4. Протокол заочного оцінювання науково-дослідницьких робіт

Таким чином, можна зробити висновок, що дистанційна форма проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт має свої переваги, оптимізує проведення конкурсу, забезпечуючи його мобільність, відкритість та прозорість. Електронний варіант роботи, завантажений на Google Диск, дає можливість відразу виявити плагіат; полегшує та оптимізує роботу членів журі індивідуальне заповнення електронних протоколів у додатку Google Таблиці, що сприяє швидкості оцінювання та усуває людський фактор обговорення і впливу на оцінку колегами; проведення відеоконференції на платформі Google Meet дає можливість відеозапису захистів (для аналізу з метою виявлення помилок та недоліків), а також виходу конкурсантів на зв'язок із будь-якого місця.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Малої академії наук України. URL: http://man.gov.ua/ua/about_the_academy/jasu
2. Методичні рекомендації МОН щодо особливостей організації та проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2021 році. URL: http://man.gov.ua/documents/52/Lyst_MON_15_02_2021_1_9_68.pdf
3. Гаврілова Н. Г., Воронова Н. С. Відкритий доступ до освітніх ресурсів як необхідна умова формування цифрового навчального середовища нового покоління. *Науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту. Інноваційна педагогіка*. Одеса. Спецвипуск, 2019. С. 61-65. URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/specvipusk/15.pdf>